

DOXA

#43

Hvad fanden Helge,
hvad har du gjort?!

Og nu med helt ny serie:
Kagemes Beskaffenhed!
Første del om Troffelhi-
erakiet!

KOLOFON

Redaktion

Ansvarshavende chefredaktør: Jan Hoffmann

Kulturredaktør: Hans Erichsen

Polemikredaktør: Christian Lindskov Wolsing

Projektredaktør: Niels Wilde Langballe

Bidragydere

Hans Erichsen

Jan Hoffmann

Andreas Vinther Jensen

Christian Lindskov Wolsing

Niels Wilde Langballe

Kasper Vestrup

Sebastian Wienberg

Christian Dehn Frandsen

Kontaktinformation

Aula konferencen DOXA

Næste udgivelse

Forårssemestret 2013

Layout

Jan Hoffmann

Hans Erichsen

INDHOLD

4

Leder

5

AU - Det Fri Akademi

Af Sebastian Winberg

12

Trøflens Filosofiske Anatom

Af Niels Wilde Langballe

16

Readymade

Af Jan Hoffmann

19

Quail and Dumplings:

Bollen på bordet og Vagtlen i Vestjylland

Af Hans Erichsen

29

Nyt Fra Foreningerne

35

Filosofisk Ernæring

Af Kasper Vestrup

39

Polemikken

41

Noget om Helte

Af Christian Lindskov Wolsing

47

Kend dit Institut

55

Bagsidens bagside

LEDER

af Jan Hoffmann

Vi er nu efter en kortere tids sommer, trådt ind i en længere periode med mørke, kulde, regn og blæst. senere som man tror, at nu kan det ikke blive værre, så kommer sneen (dvs. slud), og sætter prikken over i'et. Det kan i disse tider være svært at finde den energi og motivation som man plejer at have, og ikke mindst så kan det være svært at få varmen. I disse tider kan tilværelsen komme til at føles som en tur op af Col du Tourmalet, man er træt og udmattet, men man må alligevel fortsætte. Og selvom man ved det kommer til at gå ned igen, så ved man også, at det værste slet ikke er overstået endnu: Indtil man er over toppen og forbi eksamener, bliver det kun værre og værre. Men måske er det slet ikke så slemt, som det tilsyneladende ser ud. Der er nemlig et lys forude, et grønt lys! De ser nok allerede, kære læser, hvor dette fører hen, og efter som De allerede læser dette, så har De jo nok opdaget, hvad det er for et grønt lys jeg snakker om. Det er det splinternye DOXA! Ja, kære

læser, De læste rigtig! DOXA 43 er endelig kommet på gaden. Og jeg byder hermed hjertelig velkommen ind i DOXAvarmen, for herinde, i DOXA's univers, der er der varmt nok til alle, der er hyggeligt, der er godt. Og jeg vil samtidig godt garantere, at et skud DOXA er som et frisk skud blod i årene. Et godt skud EPO til at friske op i kroppen, så man kan give den gas de sidste par kilometer op af bjerget og de sidste uger inden eksaminer. I nærværende nummer kan vi byde på artikler om alverdens ting. For blot at nævne nogle få, så er der alt fra Kierkegaard til filosofiske madopskrifter, fra Trøffeluniverset til readymades, fra helte til en analyse af AU. Desuden vil der også være at finde en spændende polemik sektion, hvor man kan få stillet sin trang til filosofiske aforisme og sure opstød. Kære læser! Endnu en gang byder jeg hjertelig velkommen inden for i DOXA 43, og rigtig god rejse ind i DOXAuniverset!

AU – DET FRIE AKA- DEMI

af Sebastian Wienberg

Tanken om det fri akademi er en intellektuel revolutionær gnist der brænder i alle filosofers hjerte. Bevidstheden om nødvendigheden af et frit akademi er imidlertid ikke noget vor generation har monopol på. Tanken kan spores tilbage til det antikke Grækenland og Platon's berømte Akedemi.

Et selvstændigt akademi, der tog afstand fra alle andre autoriteter end fornuftens. Denne autonomi har præget de vestlige universiteter i århundrede. Man kan våge den påstand at sige at autonomien ligefrem har været en kvalitativ katalysator for den filosofiske dybde. Tanken om det frie akademi er idag blevet en fetish. En fetish som man nostalgisk kan klæbe sig til, som compensation for dens manglende realitet. Man kan sammenligne situationen med isbjørnen der står på en isflage. Den sidste isflage i mange kilometers afstand pga. de drastiske klimaforandringer.

De seneste år har akademiet nemlig været på anklagebænken, for ikke at bidrage nok til samfundet. I den anledning iværksatte daværende videnskabsminister Helge Sander en storstilede omformning af universitetsverdenen. På dagsordenen var at få de studerende hurtigere igennem akademiet og ydermere sørge for at de kunne bidrage mere til samfundet. Man har med Helge Sander's egne ord ønsket at forandre akademiet med inspiration fra erhvervslivet. De pragmatiske tiltag sammenfattes i mottoet: "fra Forskning til faktura" og grundlaget for dette motto er at forskningen skal ud og være i samspil med samfundet. Heraf følger en kort oversigt over tiltagende.

2003: Daværende videnskabsminister Helge Sander (V) indføre en ny universitetslov, der afskaffede medarbejderdemokratiet på universiteterne. I stedet indføres – med forbillede i det private erhvervsliv – en ekstern bestyrelse, der bl.a. skulle

ansætter rektor.

2007: Universitetsfusionerne. Aarhus Universitet var blandt de mest fusionsvillige og blev lagt sammen med Danmarks Pædagogiske Universitet, Handelshøjskolen i Aarhus, Danmarks Jordbrugsforskning og Danmarks Miljøundersøgelser.

I 2012 har Aarhus Universitet omkring 40.000 studerende, 11.000 ansatte og et budget på 6,3 milliarder kroner.

- kilde <http://www.information.dk/296273> dagbladet information.

2013 yderligere incitamentsstyring. Der som bekendt bygger på den kapitalistisk ide om at den eneste grund til at studenten gør sit arbejde er fordi han/hun får betaling, og ikke fordi han/hun rent faktisk finder en hvis nydelse impliceret i at studere. I så fald ville den såkaldte transformation fra Akademi til erhvervsliv være komplet.

I det følgende skal der redegøres for nogle originale og kritiske synspunkter som der forhåbentligt kan være med til at mobilisere et nuanceret billede på det moderne akademi og nogle tendenser der udfolder sig her. Bl.a. ved at se på hvilke over-

vejelser der gik forud for disse reformer, men i særdeleshed ved at give et bud på hvilke konsekvenser de har haft.

Mode 1 til Mode 2

Grundlaget for ideen forskning til faktura, kommer blandt andet fra den østrigske samfundsforsker Helga Nowotny. I hvert fald hvis man spørger Birgitte Gorm, ph.d. studerende her ved Au, der netop har skrevet opgave om betydningen af de ovenfor nævnte reformer. Nowotny var medforfatter til en bog i 90'erne (The New Production of Knowledge), der spontant konstaterede at den nye og spændende forskning var den, der bevægede sig fra mode 1 til mode 2. Mode 1-forskningen skulle efter sigende have foregået i det berygtede elfenbenstårns lukkede studerekammer, imens mode 2-forskning imidlertid var den, der brød grænserne og indgik i samarbejde med andre fagområder og "beskæftigede sig med den virkelige verden". Ifølge Birgitte Gorm er der intet grundlag for denne analyse. Hun udtaler til dagbladet information: *»Der er så godt som ingen empiri eller data i den bog, og teorien mødte hård kritik fra flere sider. Videnskabshistorikerne mente, at det var en myte, at der nogensinde havde været et mode 1, hvor forskerne sad isoleret fra samfundet«.*

Hvis Birgitte har ret, har hun gjort opmærksom på et gammelt kendt symptom blandt økonomer og samfundsforskere. Nemlig den svære overgang fra forholdet mellem tal og følelser. Birgitte Gorm Hansen's ph.d. undersøgelse havde som sagt på dagsordenen at finde frem til, hvad den lange række af reformer, i realiteten havde betydet for universitetsforskningen. Hendes konklusion var ikke overraskende at dem der syntes at klare sig bedst på universitetet var dem der specialiserede sig og fandt deres egen niche.

Et kort gik på FSK's programoversigt bevidner om de studerendes egen villighed til agere antitese til tanken om en såkaldt mode 1 forskning. Tag nu for et eksempel de seneste oplæg i FSK: Kant og anatomiernes, computer spil betydning for voldelig opførelse, forførelse, og moral. Fire forskellige emner, der bevidner om tværfaglighed, og engagement for at være i samspil med samfundet og ydermere bevidner det om hvordan hver studerende netop finder sin egen niche. Hvis man går 1+ år tilbage, før Helge Sanders epoke vil man nok ikke blive overrasket over at finde samme mangfoldighed i emnerne. - <http://www.information.dk/302022>

Foreneligheden mellem den kapitaliske diskurs og den akademiske diskurs

Man kunne ud fra Birgitte Holm's undersøgelse få en mistanke om at der er noget der er blevet overset fra politikernes side. Noget helt elementært, som Sherlock Holmes vil have sagt det til sin kære Watson. Tænk tanken CVA (center for vild analyse), der er mest kendt for at analysere kulturelle og politiske fænomener, påpeger netop at der også før Helge's epoke har været tilstedeværende ligheder mellem den akademiske og kapitalistisk diskurs: *"Ganske som kapitalismen i sin helhed, så fungerer også akademiet som en stor maskine, hvor den enkelte prøver at hoppe ind og kører med, indtil hun har fundet sin helt egen drejning, sit helt eget moment"*. Om dette personlige moment i akademiets indre diskurs altid har været i samspil med samfundet og bygget på tværfaglighed, skal naturligvis ikke kunne siges med eksakthed, men meget tyder der på. Så hvis den indre struktur af universitet har haft ligheder med kapitalismens (erhvervslivet) før Helges Epoke, og ligeledes den politiske fordring om at få universitetet studerende til at komme ud af elfenbenstårnet er en illusorisk fordring, med mangel på sans for det reelle, så begynder det formelle grundlag for tiltagende at

blive porøst.

Lad det imidlertid ikke være nogen hemmelighed, at imens private virksomheders primære formål er at skabe profit til sig selv og deres aktionærer, har universiteterne et helt andet samfundsmæssigt ansvar. I anledningen af denne afgørende distinktion må man gøre opmærksom på, at det nemlig altid har været universitetets primære funktion at producere viden - uden forbehold for om denne viden er med til at stimulere økonomisk vækst.

Kan man således overhovedet, uden videre slutte at iværksætterier fra akademiet stimulere den økonomiske vægt? Dette er også noget der mangler at blive redegjort for. Muligvis kommer det famøse motto: Fra forskning til faktura ind i billedet netop her, som CVA peger på: *"akademikerne skal lette og fremskynde bevægelsen <fra tanke til faktura> så vi kan få flere produkter, som vi kan købe, forbruge og smide ud. Og her er det så at man har overset en ting: Den akademiske diskurs er allerede konstrueret som kapitalismens diskurs"*.

Man kunne fristes til at tro at selve tanken fra forskning til faktura, har indvarslet en ny æra på akademiet, en æra hvor forskere blot agere tjernestemænd for forbrugssamfundets forbrugsfest. Således vil man måske

bedre kunne forstå fænomener som: tværfagligheden der forsvandt, eller hvordan 1% BNP (overensstemmelse med Barcelona målene) kunne give færre undervisnings timer og andre.

Fantasmets og symptomet – Med bidrag fra filosofiens historie

Vrede er ikke andet end sorg ledsaget af ideen om en ydre årsag (ifølge anmærkning til 13 lærersætning i eticha) i hvert fald hvis man spørger Spinoza. Vanligvis danner: Politikeren, her rammen om forestillingen af en ydre årsag. Denne {Politikeren} - som begrebet så ofte fremstilles i den gængse polemik, giver én en fatasmatiske forestilling om et universitet, der ville have været perfekt dvs. autonomt, hvis ikke det var for deres undergravende virksomheds forstyrrelse af den harmoniske orden.

Dette er imidlertid en kendt menneskelig ræsonerings mekanisme, et nærmest alt for menneskeligt behov, om at finde en syndebuk, der har ladet sig udfolde mange gange i historien. Man må være klar til at indse at problemet stikker dybere. Som Professor Bruttonholm siger til Kroenen i Hellboy filmen fra 2004: "i see the puppet but where is the puppetmaster?". Den skruppelløse skurk Rasputin, agere denne

puppetmaster, hans mål er at etablere en ny verdensorden – men for at gøre dette bliver han naturligvis lige nød til at udslette menneskeheden, som man kender den.

Fænomenet [politikeren] skal nødvendigvis kædes sammen med samfundets styrende kræfter, nemlig kapitalismens. For naturligvis lever kapitalismen i bedste velgående, selv om det kapitalistiske system begynder at krakelere. Mottoet fra Forskning til faktura og dens indmarch og dens etablering på akademierne er vel en udmærket katalysator her for.

Det kan imidlertid være svært at komme tilbunds i, hvad der reelt foregår og konfrontere politikerne med problematikken ved at indsnævre den akademiske frihed når politikkerne synes at lege stilleleg. De syntes at leve efter Wittgensteins 7 doktrin: derom man intet ved, bør man tie, og lige nu er det oppositionen der fører denne leg. Lidt sofistikeret kan man sige at i takt med at det selvstændige akademi forsvinder, forsvinder den selvstændige politikere også.

Studenternes resignation?

I Kafkas roman: Slottet. Vandrer Landmåler K. forvildet rundt i landsbyen, for at finde ud af, hvordan han kan komme ind på

slottet. Han søger delagtiggørelse i det esoteriske og i denne søgen bliver det hele endnu mere mystisk. Han får naturligvis aldrig tiltræde og historien ender brat og abriertært.

Paradoksalt nok er tilfældet modsat for os studerende, vi udgør nemlig slottet, uden os var der ikke noget slot, vi er møtrikken i det store hjul. Men hvis vi udgør akademiet, burde vi så ikke skabe det i vores billede - på anden hvis en tvære polemiske indlæg som dette? Eller hvis vi da er uenige, hvorfor bliver der ikke slået hårdere i bordet?

Slavoj Zizek bruger det psykoanalytiske begreb: Denial, når han analyserer konformiteten og den afledte resignation heraf i det moderne demokrati. Hans brug af begrebet falder naturligt ind i denne kontekst: Vi ved udmærket hvad der foregår, men... Psykoanalysen svar er altså nydelse.

Men man kan let komme i tvivl om dette ikke er en simplificeret diagnose på det komplekse - der i øvrigt måske er helt umuligt at forklarer. Psykoanalysen mangler i hvert fald en hvis form for dialektik i sin diagnosticering. Som kompensation for denne så lad os prøve at forsætte med at gribe tingene lidt anderledes, spekulativt an.

Den danske filosof Arno Viktor Nielsen mener at åndsfrigheden så småt er forsvundet, og vi i stedet hænger om vores kropslige og fysiske bevidsthed. Jeg tror han rammer en nerve i det moderne samfund med denne udtalelse. Han har i hvert fald en pointe – de mange Fitness World tasker, bevidner herom. Lad os antage, at der rent faktisk er konstitueret et grundlæggende behov for frihed i mennesket - hvad der ikke synes at være en usandsynlig antagelse. Af frihed gives der to former: åndelig og kropslig frihed. Eftersom den åndelige frihed i disse år er blevet alvorligt indskrænket (hvad der ikke skal være svært at bevise) står det menneskelig subjekt nu midt i en splittelse.

Der er altså opstået en vis uligevægt på hin Justicias vægt, hvis hun da kan tillade os at bruge denne vægt til at agere vægt mellem subjektets behov for Åndelig og kropslig frihed. Hvordan kan denne uligevægt da komme til udtryk?

Som konsekvens af indskrænkelsen af den individuelle åndelige frihed, kompensere subjektet ubevidst for fraværet af denne frihed i form af subjektets øgede trivielle manifestationer af kropslig frihed - Heraf det interessante ved Facebook, hele det spændende omkring den narcissistiske kultur - ja måske endda

kilden til hele forbrugskulturen..

- En teori der må blive genstand for en anden undersøgelse, da det snare er personlige overvejelser end det bygger på nogen som helst videskabelig indsigt.

Uanset om man ønsker at skyldeskylden på en given gruppering i samfundet, eller prøver at gøre sig antagelser for at forstå betydningen af transformationen fra fri akademi til et akademi, hvis hovedopgave bliver at tilfredsstille samfundets omnipotente orden, så står man i en position hvor der skal tages et valg. Netop fordi man står overfor denne potentielle revurdering af hele ens virkelighedsopfattelse samtykker man oftest med de styrende kræfter, og følger med strømmen – man vælger ikke at vælge.

Vi mennesker har under alle omstændigheder et grundlæggende behov for en form for frihed. Bevidstheden om den åndelige frihed og udfoldelsen af denne er i særdeleshed vigtig for den studerende! Og sikkert er det at Kulturkanon, pervertering af vort akademi, og andre kulturelle politiske tiltag, der propes ned over uddannelserne bevidner om at ”systemet” har akademiet i sine tøjler! Men hvad med de studerende? Vi studerende må løsrive

os for disse tøjler, for det er i sandheden førerne af disse tøjler der har skrevet janteloven!

Filosoffen og Isbjørnens diskurs

Indledningsvis blev den studerendes situations sammenlignet med den ensomme isbjørn, der pga. klimaforandringen var henvist til en enkelt flydende isflage i det store kolde hav.

Men isbjørnens situation er måske ikke så håbløs som den ved første øjekast kunne tage sig ud. Man må huske på at isbjørnen af naturen er udstyret med nogle unikke attributter - først og fremmest har den en styrke og en vilje, til at svømme helt ufatteligt lange distancer – og det vel og mærket selv i det iskolde hav. Ligeledes er vi som filosoffer udstyret med en særlig attribut, og det er som bekendt vores kærlighed til viden. Desuden vor ungdommens ret til at elske og finde nydelse og fordybelse i de ting der omgiver os. Zizek har på bombastisk vis vendt Marx ellefte tese om Feuerbach på hovedet; Filosoffernes rolle er ikke at forandre verden, men i stedet tænke om en verden der forandre sig. I dette ligger der ikke en resignation, men en intellektuel kamp. Resignation har nemlig aldrig ført forandringen med sig, men i transformationen af tesen ligger der

snare en erkendelse af styrken hos de kræfter man er oppe imod, nemlig hin dukkeførere.

Vi kan sandsynligvis ikke få det fri akademi tilbage ved at gå på barrikaderne og demonstrere, eller tage faklen op fra R.A.F, men vi kan være samfundsbevidste akademikere og det er altafgørende for den kommende tid - der ifølge Zizek netop vil blive forandringens tid.

Tankegangen som indfages i mottoet: ”fra forskning til faktura” er kommet for at blive. Dens indmarch og etablering på akademiet varsler en ny akademisk æra, eftersom heller ikke de såkaldte socialdemokrater ser ud til at sætte en stoppe for denne, tværtimod! En æra hvor der ikke synes at være megen plads til at søge den fast grund i dybbet. Men netop i modet og den kærlighed der skal til for at søge dybbet ligger filosofiens styrke; her finder man sin niche, her finder man sin grund.

“Lad kun de berskende skælve for en åndelig revolution. Ved den har filosofien kun dens lænker at tabe og en verden at vinde!” - Jean Valjean

TRØFLENS FILOSOFISKE ANATOMI - En aristotelisk ana- lyse af trøflens fænomenologiske udvikling og værensart

Af Niels Wilde Langballe

- tilegnet Aristoteles i venskab og
beundring

”Ce fut d'abord une étude. J'écrivais
des silence, des nuits, je notais
l'inexprimable. Je fixais des vertiges.

*”I starten var det et studie. Jeg nedskrev
stilheden, natterne, og noterede det der
ikke kunne udtrykkes. Jeg fikserede
galskaben.*

- *Arthur Rimbaud (Verbets
alkymi)*

Denne undersøgelses genstandsfelt
vil være en bestemt kages (τούρτα)
stræben mod dens aktualisering
(*energeia*). Der er tale om den ekle-
ktiske kultkage trøflen (Διαβάστε
ολόκληρη τη συνταγή στο: *le petit
blog de chocolat*).

Dens dobbelttydige natur og vid-
trækkende transformationshistorie
gør trøflen til et kompleks fænomen

af ironisk tilblivelse og substantiel
splittelse. Inden vi foretager en
aristotelisk analyse af trøflens seks
forvandlinger, skal vi kort forsøge
at afdække og indkredse trøflens
stridsholdige natur med en klang-
bund af heraklitianske undertoner.
Trøflen er kommet forhånende til
verden ved at blive opkaldt efter
delikatessen af samme navn *la truffe
noire* (**Tuber melanosporum**),
”The diamond of the kitchen,”
hvor trøflen i sit væsen snarere er
”The trash of the bakery.” Der er
således tale om en *homonym affødsel*.
Derfor er trøflen som fænomen i
verden, ved sin forhånende tituler-
ing, allerede fra begyndelsen en
splittelse. Man kunne derfor sige, at
værensarten for trøflens natalitet er
ondsindethed, den er *naragtig*.
Titlen korrelerer således ikke med
substansen. Men hvad er substans-
en? Jo hvis man laver en sproglig
analogi, kunne man sige at trøflen

er indbegrebet af ”konditorisk” intertekstualitet - den refererer til alle de kager, den er sat sammen af. Således kan både den kasserede hindbærnsnitte, drømmekage og fastelavnsbolle etc. fungere som subtekst, eller hypertekst for trøflens indhold. Som et Frankenstein-monster kommer den uhjemmeligt (*unheimlich*) til verden i sin antipatiske sympati. Som frastødt af sin ukendte genealogi og rodløse eksistens er den i sandhed u-hjemmelig. Men samtidig virker den tiltrækkende, dragende og lokkende på skolebørn, der nærer vished for dens tilblivelse og ukendte indhold. Også derved er trøflen uhjemmelig i betydningen u-skjult, det ikke-hjemmelige.

Men måske vil en nærmere analyse af trøflens transformationshistorie og åndelige udvikling, afvikle denne fordunklede og monstificerede tilblivelse og eksistens. Heraf følger trøffelhierakiets metamorfose:

Snøflen er trøflens første led og er således betragtet ren potentialitet (*dynamis*) og rent stof (*hyle*).

Romkuglen er den anden forvandling og kan tilskrives knap så tarvelige egenskaber, men rummer i sig muligheden for en selvstændig analyse, da denne figur i princippet kan bære

langt flere aristokratiske etiketter end trøflen selv afhængig af den anvendte spiritus.

Trøflen kommer ind på en tredjep-lads, da romkuglen som sagt rummer en dobbeltnatur, da den både kan være en trøffel af dionysisk byrd og dermed indtage en langt højere placering i hierarkiet, men også et forsømt stykke slik forvist til et cinematisk eller grocerialt selvblandingsudvalg, og det er ud fra denne position, at trøflen rangerer højere end romkuglen.

Studenterbødet er trøflen i sin geometriske omkalfatring. Denne figur er både tættere på aktualiseringen (*energeia*), i form og indhold end alle de andre.

Træstammen er den næsthøjeste i hierarkiet og rangerer over studenterbødet, da den i denne skikkelse har aktualiseret noget majestætisk og påført sig en hermelinskåbe af marcipan og chokolade.

Luksusnitten er den øverste i trøffelhierarkiet og åndens sidste forvandling, den er formen (*eidos*), og trøflens aktualisering (*energeia*).

Trøflens natur (*physis*) er ved hierarkiets italesættelse rykket et skridt

nærmere en tydeliggørelse gennem påvisningen af sine metamorfe skikkelser. Splittelsen skal dog vise sig at være endnu mere kompliceret. Trøflen indgår som et separat led i hierarkiet, og samtidig er den selve *værensarten* for alle kagerne, der ved første øjekast gennemgår en *accidentiel*, snarere end en *substantiel/essentiel* forvandling. Men dette er netop trøflens form, dens iboende princip (*eidos*), at være *accidentiel* både i tilblivelse, deatomernes tilfældighed (*creatio ex ignotum*), og forandring (*kinesis*), dens dynamicitet. Den er med andre ord *archéisk*. Ud fra en hegeliensk terminologi vil man tilmed kunne sige, at trøflen via sin hierarkiske udvikling *er* hvad den *ikke* er, dvs. negationen, den er ikke luksussnittet, eller romkuglen, men alligevel er den det i en eller anden forstand, og netop derved får den sin identitet i differens. Luksussnittet *vil* og *vil alligevel ikke* kaldes trøffel, lyder det heraklitianske ekko.

Derved bliver trøflen i sig selv, alle fire årsager (*tetra aitia*) i aristotelisk forstand. Den er den materielle årsag (*causa materialis - hyle hypokeimenon*), alle kagerens essens er *trøffelmasse*.

Man kunne sige, at bageren er trøflens bevirkende årsag (*causa efficiens - arché tes kinesis*), men han er ikke

hierarkiets årsag, det er derimod trøflen selv, dens blotte eksistens qua trøffel. Den er den formelle årsag, (*causa formalis - ousias - to ti hen eina*), sit eget *hvortil* - luksussnittens essens, og den er den teleologiske årsag (*causa finalis*) - sit eget formål, målet for vækst og forandring (*agathon i telos car geneleos kai kinesis*). Trøffelhierarkiet kan således både forstås som en *fænomenologisk selvtranscenderende udvikling*, men også som et kredsløb, en evig genkomst. Den kasserede snøffel eller luksussnitte kan nemlig indgå i skabelsen af en ny trøffel, der kan iklæde sig en marcipankåbe etc. Trøflen er altså i sin dunkle lidenskabelighed både en værensmodus for sine skikkelser, et eklektisk enkeltfænomen samt en selvberørende immanent rekonfiguration.

Man kan således sige, at trøflen i al sin guddommelige konnotation-svirksomhed ikke retmæssigt kan gøres til genstand for hån og ironi, da vi har påvist, at den i sin form er langt nærmere sit oprindelige fødested, "*la truffe noire*" end først antaget. Den overvinder så at sige den negativladede værensart for sin egen tilblivelse.

Det må dog siges, at der til denne analyse er udeladt enkelte skikkelser og transformationsmuligheder i

hierarkiet. *Pyramiden* synes at høre til trøffelfamilien, men er ikke medtaget, da den blot ville rangere under snøflens stadium. *Kakaotoppen* er ikke en hierarkisk skikkelse men rummer en kongenial lighed, der ville kræve en selvstændig analyse af trøffelmytens virknings- og receptionshistorie. *Trøffelmusen* er uden for den hierarkiske kategori, da den udtrykker trøffelskaberens vulgære og perverse eksperimenteren, der ikke indgår i nogen *udvikling*, men snarere udtrykker en *forfaldstanke* eller det uhjemmelige i form af det *uhyggelige*.

READYMADE

Af Jan Hoffmann

”Denn hier ist nichts Dargestelltes, nichts Gemeintes, keine Spur von einem Namen. Und doch, was ist hier nicht?”

Man skal umiddelbart tro, at Rilke i ovenstående citat udtaler sig om readymades. Det er nemlig en hel præcis karakteristik af readymades. Men dette citat blev, trods dets præcision, formuleret 4-5 år inden det første readymade blev opfundet. Og trods dets præcision, så blev det formuleret i en anden sammenhæng, omend den anden sammenhæng også var kunst. Om jeg kan tillade mig at bruge dette citat i en anden sammenhæng, end det var tiltænkt, vil jeg ikke længe opholde mig ved. For det kan jeg selvfølgelig godt, det er helt i readymade’s ånd. Jeg hiver citatet ud af dets kontekst, jeg giver det en ny betydning. Jeg vil i det følgende, vise hvorfor dette citat giver en karakteristik af readymades, og hvordan det åbner op for en fortolkning af readymades.

Men først: Hvad er i det hele taget et readymade?

Readymaded blev opfundet af den franske kunstner Marcel Duchamp i 1913. Det første et cykelhjul monteret på en skammel. Et readymade er umiddelbart karakteriseret som noget ”all ready made”. Det er altså ikke noget kunsteren selv producerer, men et objekt der er lavet i forvejen. Dette bringer os derfor hen til Duchamp’s andet readymade, Bottle Dryer, som er det eneste rene readymade. Det er et flasketørrestativ. Duchamp har her slet ikke har foretaget nogen modifikationer af objektet, dvs. af flasketørrestativet, end ikke givet det et navn. Han har blot signeret det.

Duchamp forklarer i tidsskriftet ”The Blind Man”, i forbindelse med sit værk ”Fountain”, hvad der er det væsentlige for et kunstværk: *”Whether Mr. Mutt with his own hands made the fountain or not has no importance. He CHOSE it. He took an ordinary article of life, placed it so that its useful significance disappeared under the new title and point of view – created a new thought for that object.”*

Det der altså karakteriserer kunsten for Duchamp, er ikke selve håndværket, det er ikke selve det at

kunstneren fremstiller (*Darstellung*) noget (som i producere). Selve valget bliver det vigtige for Duchamp.

Dette valg har vidtrækkende konsekvenser for genstanden. Genstanden bliver på brutal og hensynsløs vis revet ud af dens tidligere kontekst, dens tidligere verden. Før var den noget bestemt, nu er den noget aldeles ubestemt, noget aldeles abstrakt: den er kunst. Flasketørrestativet går fra at være et helt bestemt, konkret objekt: et flasketørrestativ, til at blive noget fuldstændig abstrakt: kunst. Og ikke et bestemt værk der er let afkodeligt og indordner sig efter bestemte motiver eller regler, men ren kunst. Den bliver ikke engang placeret i en anden kunstnerisk kontekst, for den er den første og eneste af sin slags, det første rene readymade. Den modtager ikke noget fra kunstneren, og her kommer citatets anden del på spil. Der er ikke tilføjet nogen ny mening til værket i form af en tankevækkende titel eller underskrift (som fx Fountain, der er underskrevet som "R.Mutt"). Der er ikke umiddelbart ment noget med værket. At valget er faldet på et flaskestativ er sådan set ligegyldigt, det kunne have været hvad som helst. Værket bliver så at sige negeret fra verden, men uden dog

at blive ødelagt. Det er den totale negation, og dog beståen. Dermed er den netop intet, og alligevel så meget.

Ifølge Søren Kierkegaard forholder Sokrates sig på samme måde. Han forholder sig blot negativt til sin samtid. Han stiller kun spørgsmål, han hiver kun de andres argumenter fra hinanden, han viser gang på gang at ingen ved, det de tror de ved. Han forholder sig dermed negativt til filosofihistorien. Han står på sidelinjen og stiller spørgsmålstegn til alt vores viden.

På samme måde forholder Duchamp's readymades sig spørgende til kunsten. Begge dele var et vendepunkt, en ny begyndelse. Et punkt i historien, som næsten ikke er der, men som har haft og stadig har enorm betydning. Og hermed kan vi forstå Rilke citatet (og dermed readymade'sne): det er Intet der er frem-stillet (stillet frem), det er Intet der er ment. Og i dette Intet ligger hele betydningen. Hvad er her ikke, sammen med dette Intet? Det er på samme tid Intet og det hele – netop fordi Duchamp "created a new thought of that object", og det objekt endte med at være ren kunst, så skabte han ny tanke omkring, og et helt nyt syn på, kun-

sten. Og samtidig med dette, netop fordi Bottle Dryer bliver det evige spørgsmålstegn i kunsthistorien, så skaber det ikke bare et nyt syn på kunsten, men det tvinger kunsten til kritisk at overveje sig selv. Dette spørgsmål: Hvad er kunst? Må bestandig tages op, ellers er alt kunst, og med sine readymades stillede Duchamp dette spørgsmål på den mest ekstreme måde.

QUAILS AND DUMPLINGS

- Bollen på bordet og Vagtlen i Vestjylland

Omgang med sine gamle kærligheder er en af de få glædelige beskæftigelser, der stundom betager de fleste i deres perverse ensomhed. Det er således meningen med

dette lille skift, at jeg vil istandsætte et møde med to af mine, som er et resultat af en tanke, der opstod i en meget fortvivlet periode.

Da faldt jeg over sangen 'Quail and dumplings', skrevet og sunget af Will Oldham fra Bonnie 'Prince' Billy på den seneste plade: 'Wolfroy goes to town', blev jeg betaget over paralleler, der kunne drages til noget af Kierkegaards tankegods i hans pseudonyme forfatterskab. Skiftet gribes an således, at jeg vil præsentere et vers fra sangen af gangen og løbende inddrage Kierkegaard, som det passer mig (uakademisk og somme tider respektløs), og dermed prøve at kondensere en mening ud af teksten – jeg vil med andre ord ræsonnere flyvsk og fabulerende, for at give læseren i en autentisk oplevelse af en underlig tanke. Afslutningsvis vil jeg ikke konkludere noget som helst.

1. Strofe:

*Holes in our ceiling, holes in our roof,
hope that we had got it made now gone in a poof.
When it gonna be turn in the tide?
When we gonna see we got god on our side?*

Her vil jeg straks kaste mig over 'Sygdommen til døden', hvori der fremstilles en fantastisk metafor, der skal ses som analogi på menneskets indretning. Men hvad er mennesket? Mennesket er ånd, som jo er et selv, og i denne sammenhæng er et hus. "(...) et hus, bestående af Kjælder, Stue og

første Sal (...) Ethvert Menneske er den sjelig-legemelige Syntese anlagt til at være Aand, dette er Bygningen." (SK: StD s. 99) Kælderens er den sanselige bestemmelse, hvor de fleste mennesker – eller hvad man nu skal kalde dem – foretrækker at bo. Her bor de med den sørgelige opfattelse af, at tilværelsen bare er noget man skal nyde, som var man en sulten lille gris.

Disse tilfælde (eller mennesker) tilslører deres ånd i sanseligt mørke – gemmer sig i nydelsens kælder. Men bygningen er, som det på tydeligste vis er beskrevet i første strofe, åben, og der kan aldrig være fuldkommen mørke, thi der er et hul, hvorigennem bygningen oplyses. Hertil kan man bruge et citat, som en mine kæreste engang mindede mig om: "*There's a crack in everything / that's how the light gets in.*" (L. Cohen: 'Anthem') Der er således hul i taget, der lader lyset skinne direkte ind i bygningen.

Dette er ånden, der bestandigt melder sig i tungsinds mørke, og minder mennesket om dets selv. Det er min påstand, at hullet kan ses som selvforholdets mulighed til at forholde sig til sig selv, det er det immanente i mennesket, som er det i forholdet, at forholdet forholder

sig til sig selv; det er den fuldkomne refleksion. Hullet er altså mulighedsbetingelsen for åndens tilsynekomst, det er gennem denne åbning, sandheden (*αλήθεια*) kan vise sig i sin uskjulthed, sin uforborgenhed (unverborgenheit) – lad ordvalget åbning simre sammen med *αλήθεια*.

I første strofe ligger kimen til en dannelse – en dannelse af selvet. Det altså mennesket som ånd, som selv, der skal dannes, inden vi forlader endelighedens bestemmelser uendeligt ”(...) in a poof.” Men hvorledes igangsættes denne dannelse? Hvordan løsner vi ånden fra nydelsens lænker? Hvornår indser vi, at vores selvforhold som sådan er et gudsforhold – at åbningen er det immanente andet, hvorfra vi er derivedet. (Jeg vil fortsætte uantastet og ukritisk, at sidste strofe bruger en malplaceret præposition ift. min analyse. Altså gudsforholdet står beskrevet som noget der er ved vores side, og ikke den immanente andethed. Det er selvfølgelig en problematisk substituering af ved til i, men det vil også være ret kedeligt at stoppe allerede ved første strofe.)

Omkvæd:

*Quail & dumplings, now to the end!
God and her minions as our bosom friends!
We got empty tummies, but it won't always be...*

One day it's gonna be quail and dumplings for we!

Ovenstående omkvæd vil blot blive behandlet denne ene gang, da jeg ikke vil belaste læseren med gentagelser, hvor meningskonstituerende disse end kan være. Den skarpe læse vil allerede nu have bemærket, at første sætning i første vers af omkvædet også er titlen på sangen, hvorfor vi nu skal dvæle lidt ved denne.

Umiddelbart forekommer det besynderligt at vælge sådanne to substantiver til sin titel, og jeg har haft en del besvær med tolkningen af dem: Vagtel og boller. Jeg oversætter dumpling til bolle, da jeg ikke orker at skrive *'kogte eller dampede boller af dej med valgfrit fyld'* hver gang. Men ikke desto mindre er vi nu på det stade, hvor nogle ornitologiske udredninger er nødvendige for analysen. Den begavede læser vil måske allerede have muntret sig en smule over fuglen, da vagtlen er vores mindste hønsefugl i Danmark, som er en sød lille en på størrelse med en stær – den minder egentlig mest om en miniature udgave af en agerhøne. Der er ikke de helt store forskelle på hannen og hunnen, men dog en yderst interessant forskel nogle latente konnotationer til den tyske

idealisme. Hannen har nemlig et meget karakteristisk fløjt, der er helt særegent denne. Han er nemlig i besiddelse af et tredelt fløjt – *et dialektisk fløjt* med andre ord, som den lille gut forfører hunnen med: dialektisk forførelse.

Når dette er sagt, vil jeg nok ty til en lidt mere banal tolkning af titlen, eller måske ikke så banal endda, men i hvert fald bruge den i den forstand, at vagtel og boller er former for ernæring. De er vores betingelser for at blive mæt i mere end en forstand. Det er nemlig ikke at være mæt, som i en umiddelbar tilfredsstillelse, men mere som en ligevægt, hvor man er mæt i egentlig forstand – altså ikke en æstetisk tilfredsstillelse, der aldrig stiller sig tilfreds, men en endelighedens tilfredsstillelse. Hermed det dialektiske ved vagtlen og bollerne, at de mætter i mere end en forstand. Jeg vil således tolke titlen (og første strofe af omkvædet) som den egentlige mættelse, ikke hvor man har fået nok, og mest har lyst til at sove på sofaen, men tilfredsstillelse, der ikke hensætter én i ny begærstrukturer.

Selvom der unægtelig er tydelige konnotationer til den etiske ligevægt i Enten-Eller, vil jeg ikke mene, at

man kan bruge dette skrift. For vil man da ikke mene, at vagtlen og bollen er endelige entiteter? Jo vist. Og derfor kræver det, at man er på et stadie, der er lig rodemesterens – troens ridder. For det er først, når man har vundet endeligheden gennem troen, man kan leve lidenskabeligt i umiddelbarheden og nyde sådan noget som vagtlen og bollen ”(..) now to the end.” Med disse ord går vi videre til næste vers, hvor vi just kommer mere ind på troen.

I dette vers ses Gud eksplicit bekræftet som kvinde, nemlig ”God and *her* minions as our bosom friends.” (min kursivering). Det er altså kvinden, der er det højeste overhovedet, thi det er kvinden hvorfra alt fødes. Det er nu, man skal holde åbningen fra tidligere in mente, for med det kvindelige er der en åbenhed, som er sandheden utilsløret; det er uforborgenheden. Gud er kvinden, åbenheden, urkraften, sandheden og er just det der begæres – det kvindelige er det eneste, der kan mætte os som sådan.

Der ligger altså i første strofe og i omkvædet en reference til åbenheden, som kan anskueliggøres med hullet i husets tag og kvinden, som begge er mulighedsbetingelserne for en dannelse af selvet: først-

nævnte som oplysningens kilde i selvet og sidstnævnte som Gud, hvorfra vi er deriveret. De er begge muligheden for sandhedens visen sig selv i sin uskjulte uforborgenhed (*αλήθεια*).

Herefter udtales der i tredje og fjerde vers et håb om, at hvis vi kan blive ånd, og dermed vort selv bevidst: så vil sulten ikke varer ved, som en bestandig mangel, et uudslukkeligt begær, for man er møt i troen, hvor vi kan leve under endelighedens bestemmelser i en lidenskabelig ro.

Det er altså denne ligevægt, jeg vil betone, som bedst er karakteriseret i 'Frygt og Bæven' med rodemesteren. I sin gøren og laden beskæftiger han sig med alt i lidenskab. "(...) alt beskæftiger ham med en Ro i tilværelsen, som var han en Pige paa 16 aar." (SK s. 38 F&B). (Bemærk i øvrigt modernitetskritikken, om den kvindelige misforståelse af form/indhold-relationer, hvor den middelalderende kvinde for alt i verden bestræber sig på at ligne en 16årig pige, for at finde ro og ligevægt i tilværelse. Men det vel stundom ikke faldet hende ind, at det udvortes ikke er det indvortes.) Det er først i dette øjeblik, at endeligheden ikke føles kedsommelig, el-

ler binder os i fortvivelse, og kaster nydelsens skygger for ånden, og gør os tungsindige. Omkvædet er altså denne kontinuerlige påmindelse; et håb om en syntesens ligevægt.

2. strofe:

Too big our slippers, too small our bed.

Too bent our bosom, too broke our head.

Must hit the bottom in order to rise;

find peace in a hovel to find home in the sky.

Til første vers vil jeg ikke nævne andet end den sørgelige erkendelse af, at endeligheden aldrig stiller sig tilfreds i den første umiddelbare omgang med de begærlige objekter. Dette er en uegentlig fortvivelse over, at vores skide tøfler, med hvilke vi betræder jorden, ikke passer, og vores gang derfor er en konstant forbitrelse, da den er en påmindelse om vores utilpassethed. Vi tror, vi ikke kan sove, fordi sengen er for lille, men det har aldrig været sengen, der har været søvnløshedens problem, men snarere hin enkeltes forsømte selvforhold. Det skal jo netop ikke være en fortvivelse over tøflerne eller sengen, thi dette ikke er egentlig fortvivelse; men snarere skal det slå an til den egentlige fortvivelse, af hvilken der får en fænomenologisk beskrivelse tilknyttet sig i efterfølgende vers, om man vil.

Det er en underlig følelse i vort bryst, hjertet binder knude på sig selv, og vores hoveder brydes i refleksionen over det første og det sidste; ånden melder sig, og minder os om det evige i os, vores ontologiske afhængighed – at vi er et derivet forhold. Det er tanken om, at opleve døden i al evighed, der gør os fortvivlet, og som fortvivlet ikke at ville være dette selv, trækker vi os tilbage. Vi trækker os ned i nydelsens kælder, hvor lyset svækkes og selvet tildækkes af ydre betingelser. Vi kaster os i momentan reflekteret nydelse, som er distanceret fra vor oprindelige umiddelbarhed, da vi udmærket ved, at denne nydelse ikke kan slukke vores umættelige begær. Men kælderen just ingen løsning for magelig beboelse, thi intetsteds er der en fuldkommen dunkelhed, og man kan aldrig komme udenom det at være et selv.

Hertil kunne tredje vers ses som en midlertidig løsning, om end en uholdbar en af slagsen. Vi skal altså ramme bunden, førend vi kan rejse os – meget banalt, men det svarer om noget til at tage fortvivlelsen, køre den helt ud og fortvivle igenem. Man kan ærgre sig dog lidt over, at udtrykket om bunden bliver brugt i denne sammenhæng, for det

lyder næsten, som serveres der en garanti for fortvivlelsens endeligt. Men dette er ingenlunde således garanteret, for der er ingen bund; fortvivlelsen kan ende i fortabelsen, som er en afgrund – der er altså ingen bund, hvorfra man med garanti kan rejse sig i sin gennemreflekteret løsrivelse fra umiddelbarheden og vende tilbage.

Dog skal fortvivlelsen køres helt ud, førend muligheden for enten fortvivlelsens endeligt eller fortabelsens afgrund tilskikker sig for den fortvivlede, som et egentlig valg. Fortvivlelsens endeligt svarer til at gøre som beskrevet i sidste vers, at man besinder sig på, som en hæderlig Hr. K. engang har formuleret, at man er et himmelsk væsen med en umiddelbar jordisk tilstedeværelse (...) *find peace in hovel to find home in the sky.*”

Som sagt springer vi omkvædet over, og fortsætter direkte til næste strofe. Denne strofe adskiller sig væsentligt fra de andre ved at være sunget af Angel Olsen, som i øvrigt synger med indover omkvædets sidste vers, som kvindens (Guds) laden ånden titter frem, som et altid tilstedeværende memento om vor derivet selv. Derfor er det vel ingen tilsneget tilfældighed, at det

netop er denne kvinde, der synger kommende stroge, som meget prægnant udfolder, hvad vi har kredset om indtil videre.

3. Strofe:

What are we eating? And why ain't it grand?

Ain't I a woman? Ain't you a man?

Why wait for someday? why make a plan?

Fuck birds in bushes!

Let's take em in hand!

Jeg vil lade de to første vers ligge hen, uden videre at tilknytte kommentarer, da de meget rammende beskriver, hvad der allerede er blevet nævnt om begærets dialektik. Men dog er det bemærkelsesværdigt, at vi i andet vers bevæger os videre end den hegelianske selvbevidstheds møde med en anden selvbevidsthed. Hvor den negerende selvbevidsthed aldrig møder sig selv i negationen af objekter, og får aldrig anerkendelse af sin selvbevidsthed – sig selv anerkendt som subjekt. Men her går vi altså videre, når vi kigger på den udtrykte frustration: Er jeg ikke en kvinde? Er du ikke en mand? Her lader det til, at mødet med den anden, det andet subjekt, den anden selvbevidsthed, ikke er tilstrækkeligt for at blive sit selv bevidst og komme ud af den førnævnte fortvivlelse. Den anden er ikke hvad jeg mangler, den anden er ikke den, der kan give

umiddelbarhedens lidenskabelige ro, thi denne kan ikke give det første og sidste i tilværelsen: den anden kan ikke give hin enkeltes tilværelse den autenticitet som mangler.

Men hvad så? Ja, der er ikke andet end at ”Fuck birds in the bushes! (...) take em in hand!” For den skarpsindige læser vil nuværende ekstrapolering være undværlig, men det forekommer dog nødvendigt med en uddybende forklaring. Løsningen er med andre ord at skide fuglene i buskene et langt stykke og tage dem med hånden. Dette vil sige, at vi har løsrevet os selv fra os selv, vi har distanceret os uendelig langt væk fra umiddelbarheden, og kan kun stå på afstand og betragte disse fugle: vi kan blot stå og betragte friheden flyve ubekymret hen, og kan ikke længere henrykkes og begejstres af deres tilstedevær. Men det nytter ikke noget, hvis du forbliver distanceret og lader tilværelsen passere forbi, så kender evigheden dig blot, som du er kendt: fortvivlet! Jo længere tid vi lader os distancere i refleksionens momentane skindnydelser, des mere lader vi fortvivlelsens trællebinder trylleviser intensivere i kompleksitet; udelukker muligheden for at spille stykket bagfra og binde os ud af den. Derfor nytter det ikke at

vente og lægge planer, da det kun bliver værre og værre og værre... Så fortvivl igennem, helt igennem, over det hele: vælg! Ellers kan man ikke gennemføre den dialektiske dobbeltbevægelse og komme tilbage til umiddelbarheden: den erhvervede umiddelbarhed.

Denne tagen-fat-i-fuglen konnoterer en hel masse og kan lade nogle interessante udledninger følge af sig. For det første, så efterlader det makabre referencer til Heidegger. Man skal tage den i hånden, som var fuglen et brugstøj, en vedhåndenhed, der først viser sig i sin i-og-for-sig-selv-væren, så snart man tager den i brug, og bliver den fortrolig – får et mere oprindeligt forhold til fuglen. Det et besynderligt billede, da man i associationernes fødekæde står med den berømte hammer for sit indre blik. Men kan man hamre med en fugl? Det kan man måske godt, men probabilistisk set ender den øjensynligt med at ligge i et fuglebad af blod, som forhåndenværende.

Men patetisk udtrykt kunne fuglen, som metaforik for friheden, når den gribes, være måden hvorpå vi, i den erhvervede umiddelbarhed, oplever den egentlige frihed i-og-for-sig-selv. Vi bliver fortrolig med

friheden som sådan i et oprindeligt forhold, da det just er i den erhvervede umiddelbarhed, man er fri. For det andet, giver denne tagen-fat-i-fuglen en anden betydning til titlen, for vores kære lille vagtel kunne således også ses som metafor for frihed i stedet for spiselighed (især hvis den har forvildet sig op i parcelhuskvarternes buske – den lever sædvanligvis ikke i inden for tættere bebyggelse – så må turen til de vinklede buske, antaget, være et vidnesbyrd på vagtlens fuldstændige, ubegrænsede frihed.).

Med den nye fortolkning af vagtlen, som metafor for frihed, er der således skelnet væsentligt mellem vagtlen og dens tideligere pendant, bollen, som gik under samme bestemmelse. Men dette betyder ikke uden videre, at bollen skal efterlades i periferien af vores igangværende analyse, men snarere kommer den til at spille en meget væsentlig rolle. Bollen kan nemlig ses som vagtlens dialektiske modstykke, for bollen er vel ikke andet end nødvendighed, når den blot foreligger der på bordet. For bollen er ingen bevægelse, eller hoppen op i busken, mulig; men bollen muliggør just bevægelse. Fortvivlelsen var netop denne bevægelse væk fra nødvendigheden, hvor man blot

gjorde, som man nu engang gør i den spidsborgerlige uvidenhed.

Men denne erkendelse af sin fortællelse i spidsborgerligheden vakte en frygt, der rev en ud af den kønsløse almenhed. Således har vi en bevægelse, der er en vekselvirkning mellem nødvendighed og frihed, hvor åbningen i taget er det dialektiske tredje.

Ligevægten og den erhvervede umiddelbarhed er altså, når vi er ligesom bollen på bordet – sunde og spiselige – og vagtlen i Vestjylland – svævende og svimlende. Dette er altså syntesen, det er mennesket, der er en syntese mellem nødvendighed og mulighed, og forholdet mellem disse to modaliteter er det negative tredje. Og først når denne syntese er bragt i ligevægt, findes roen og lidenskabene – modaliteternes ligevægt er med andre ord, når man har givet bollen vinger. (Som ubrugelig sidebemærkning kan det nævnes, at vagtlens finurlige form, til dels, minder om en lille bolle med vinger.)

4. Strofe:

*Weather ain't judgment & money ain't love.
The crimes of a criminal ain't dealt from above.
I'll hold your hand & we'll say it's enough:
satisfied minds and clean hearts with clean tongues.*

Første vers giver mere eller mindre sig selv, men ikke helt. At kærligheden ikke er og kan være penge, skal ses i lyset af, at kærlighed er ikke følelser, men derimod handling eller gerning. Og kærligheden kendes på sine gerningerne, ligesom træet kendes på sine frugter. Kærlighedens gerninger er således det eneste opbyggelige, og penge kan aldrig være kærlighed, da det nærmere er kærlighedens modsætning. For penge er, om man vil, en social konstruktion eller nærmere: det sociales dekonstruktion. Penge er altså det dekonstruerende og nedbrydende. Kærligheden er derimod noget, der er nedlagt i mennesket, som aldrig nogensinde kan være nedlagt af mennesket selv, ej heller et andet mennesket, men nedlagt af det andet som satte det. Kærligheden er nedlagt i grunden i alle mennesker, og kærligheden er det eneste opbyggelige – det som kan bygge op fra grunden. Kærligheden er det, der kan få mennesket til at omvendes, at vende om og vende sig væk fra mørket og mod lyset – mere præcist er kærligheden det, der løfter op i lyset fra grundens mørke.

Efterfølgende vers ræsonnerer betragteligt med ovenforstående betragtninger; thi det er ikke syndsfor-

ladelse eller tilgivelse, man får af en udenforstående metafysisk urkraft, men derimod, og helt afgørende for sammenhængen, noget immanent, der melder sig i mennesket, som noget anderledes fra mennesket, hvorfra man er deriveret og sat.

De afsluttende linjer i sidste strofe giver, klart og tydeligt, udtryk for, at man har fundet hjem, der hvor man har hjemme. Man har været igennem en dialektiske dobbeltbevægelse, og alting er nu, som det altid har været, men blot radikalt anderledes: *"It's the same old world / But nothing looks the same."*(Tom Waits 'Make it Rain')

Vi befinder os på første etage i det oprindelige hus, og er i egentlig ligevægt med bollen i den ene hånd og vagtlen i den anden, mens vi stirrer direkte ind i oplysningens kilde med ufortrødne, åbne øje.

NYT FRA FORENINGERNE

IDEALISMEKREDSSEN VED AARHUS UNIVERSITET

Idealismekredsen ved Aarhus Universitet blev oprettet i 2004 af en flok forskere og studerende ved det der dengang hed Institut for Filosofi og Idéhistorie. De primære initiativtagere var Anders Moe Rasmussen, Morten Haugaard Jeppesen, Henrik Jøker Bjerre, Carsten Fogh Nielsen og Rasmus Ugilt. De fleste af de oprindelige initiativtagere er stadig tilknyttet Kredsen, men den daglige ledelse (der bedst kan karakteriseres som en form for oplyst enevælde med semi-demokratiske træk) varetages i dag af Anders Moe Rasmussen og Carsten Fogh Nielsen.

Idealismekredsens formål var (og er) at fremme interessen for og kendskabet til den tyske idealisme - den periode i den europæiske filosofis historie, der (groft sagt) indledtes med publiceringen af Kants Kritik af den rene fornuft i 1781 og sluttede med Hegels død i 1831. Til dette formål organiserer Kredsen hvert semester en række kredsmøder, hvor man i fællesskab

læser og diskuterer værker af de klassiske tyske idealister (Kant, Fichte, Schelling og Hegel) og tekster der på den ene eller den anden måde har inspireret eller er inspireret af den tyske idealisme. Siden opstarten i 2004 har Kredsens medlemmer således arbejdet sig igennem en lang række af den tyske idealismes hovedværker: Kants Kritik der Urteilkraft og Religion innerhalb der blossen Vernunft; Fichtes Wissenschaftslehre 1794/95; Schellings Philosophische Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit; Zur Geschichte der neueren Philosophie; Philosophie der Offenbarung og System der gesammten Philosophie und der Naturphilosophie samt ikke mindst Hegels Phänomenologie des Geistes; Grundlinien der Philosophie des Rechts; Wissenschaft der Logik og Frühe Schriften. I dette semester er det første bind af Hegels Enzyklopädie der philosophischen Wissenschaften, der står på programmet.

Kredsen har desuden læst værker af en række forskellige præ- og post-idealisteriske tænkere med fokus på,

hvordan disse filosoffer har påvirket og er blevet påvirket af den tyske idealisme. Blandt de folk der er blevet læst er bl.a. Spinoza (Etik fremstillet efter den geometriske metode), Jacobi (Über die Lehre des Spinoza in Briefen an den Herrn Moses Mendelsohn), Schopenhauer (Der Welt als Wille und Vorstellung), Kierkegaard (Philosophiske Smuler; Sygdommen til Døden; Afsluttende Uvidenskabelige Efterkrift) og Heidegger (Wom Wesen des menschlichen Freiheit; Schelling: Vom Wesen der menschlichen Freiheit).

Kredsmøderne lægges normalt tirsdag aften fra kl. 19-22 og foregår i Mødesal 1 i Studenternes Hus. Møderne indledes som regel med et oplæg om dagens tekst, hvorefter der diskuteres og fortolkes til folk ikke orker mere. Nogle gange nørdes der linje for linje fortolkning af genstridige tekster; andre gange debatteres der på den store filosofiske klinge, og de evige spørgsmål om Guds natur, verdens metafysiske grundstruktur og menneskets frihed smækkes på bordet. Uanset hvad, så ender Kredsmøderne altid på samme måde: Debatten fortsætter i Uni-baren, hvor Kredsens medlemmer igennem årene har indtaget store mængder god tysk øl.

Udover sine faste kredsmøder har Kredsen med jævne mellemrum danske og internationale forskere på gæstevisit. Kredsen har efterhånden opnået et godt internationalt ry, hvilket har resulteret i, at en række prominente navne i årenes løb har givet oplæg for Kredsens medlemmer. Blandt disse kan nævnes Manfred Frank, Markus Gabriel, Barbara Herman, Stephen Houlgate, Axel Hutter, Robert Louden, Robert Pippin og Slavoj Žižek. Kredsens internationale arbejde kulminerede i 2009 da en række af Kredsens initiativtagere var med til at stifte NNGI - Nordic Network for German Idealism. NNGI var et treårigt fællesnordisk forskningsnetværk, der med støtte fra Nordforsk, Nordisk ministerråds forskningsorgan, arrangerede konferencer og ph.d.-workshops om den tyske idealisme i Danmark, Norge, Finland, Sverige og Tyskland. NNGI afsluttede sit arbejde med en stor international konference i Aarhus i efteråret 2011, hvor en lang række af verdens førende idealisme-forskere var inviteret og gav oplæg. Oplæggene fra denne konference er for øjeblikket ved at blive omarbejdet til en antologi, der forventes at udkomme indenfor det næste års tid.

Kort sagt: Er du interesseret i

filosofi, filosofihistorie og den tyske idealisme, og har man mod på og lyst til at læse ud over pensum, så er Idealismekredsen lige noget for dig. De fleste af Kredsen's medlemmer er nuværende eller tidligere studerende og forskere ved Aarhus Universitet, men de eneste krav for at deltage i Kredsen's arrangementer er, at man interesserer sig for den tyske idealisme og har lyst til at diskutere og blive klogere.

En fuldstændig oversigt over alle Kredsen's aktiviteter samt et program over semestrets kredsmøder findes på Kredsen's hjemmeside: www.idealismekredsen.dk/blog. Her kan man desuden tilmelde sig Kredsen's mailingliste, så man løbende bliver holdt opdateret om kredsrelaterede aktiviteter.

Grüss Gott
Carsten Fogh Nielsen
Generalsekretærens sekretær
filefn@hum.au.dk

PANTA REI

Vær hilset alle kære filosoffer, idéhistorikere og andre læsere af dette fantastiske blad!

I det nye semester har vi oplevet et stigende antal af besøgende i fredagsbaren, det tager vi som et tegn på, at folk er glade for baren, og vi takker folk for deres opbakning omkring vores bar.

Vi er glade for, at der er stor opbakning til baren, og det kan især mærkes på det engagement, der kommer fra den nye årgang. Vi har intet mindre end fordoblet antallet af medlemmer i bestyrelsen, hvilket også gør, at vi har lidt mere mandkraft til at kunne tage initiativer og gøre baren endnu bedre. Vi har mange bolde i luften, og de bliver forhåbentligt snart ført ud i livet. En af tingene er, at vi håber snart at få nyt møblement i fredagsbaren, og det hele afventer også bare på universitetet og så håber vi på, at baren snart bliver malet, så vi kan præsentere os ordentligt for udefrakommende.

Semesterets sidste fredagsbar vil foregå fredag d. 14-12-2012. Det fejrer vi med at holde en lang temabar, hvor vi på en gang vil fejre både julen og det nye år. Flere

oplysninger vil komme senere, men sæt kryds i jeres kalender og forbered jer på at tage nissehuen/nyttårshatten på, og feste og fejre det forgangne år, og det kommende i glædeligt selskab med Panta Rei og jeres medstuderende!

FILOSOFISK KLASSIKER KLUB (FKK)

Filosofisk Klassiker Klub er et forum for filosofistuderende på tværs af årgange, som ønsker at læse filosofiske værker i deres helhed, og diskutere dem med deres medstuderende, hvilket hvilket man sjældent får mulighed for i den daglige undervisning på filosofistudiet. Formen er som regel et to timers ugentligt møde i læsegruppen, hvor man på skift holder et lille oplæg om dagens tekst efterfulgt af diskussion, men det er selvfølgelig op til den enkelte gruppe, hvordan man vil gribe det an. Ofte rundes bogen af med et ekstra møde, hvor man inviterer en fra instituttet, så man kan få afklaret eventuelle spørgsmål.

I dette semester, E2012, har vi læst Platons Symposium, Kierkegaards Sygdommen til Døden og Spinozas Etik.

Af tidligere læste værker kan bl.a.

nævnes:

- Kierkegaard, Frygt og Bæven, Begrebet Angest
- Nietzsche, Afgudernes Ragnarok
- Schopenhauer, Verden som vilje og Forestilling
- Heidegger, Spørgsmålet om Teknikken, Vendingen og Kunstværkets Oprindelse
- Adorno og Horkheimer, Oplysningens Dialektik
- Badiou, Etikken
- Hegel, Åndens Fænomenologi

I næste semester, F2013, er der indtil videre kun én bog på programmet, nemlig David Lewis' Counterfactuals, så hvis man går med en lille logiker i maven, bør man følge med på FKK's Aula side.

Hvis ikke du har en lille logiker i maven, så tøv ikke med at kontakte hhv. Jasna eller Christian på jasnaback@hotmail.com eller chrwolsing@gmail.com med idéer til andre læsegrupper. Så hjælper vi gerne med at formidle det videre og med administration af læsegruppen på Aula.

Vi ses i FKK!

ELITEN

ELITEN er filosofi-instituttets filmklub og det er, såvidt vi er orienteret, den eneste kreds på instituttet som har (film)kunst som omdrejningspunkt. Vi viser film som efter vores vurdering meningsfuldt kan siges at have relevans for en filosofisk filmklub pga. deres eksperimentelle, æstetiske og filosofiske karakter. Kriterierne er dog ikke fastlagte, vi har altså ikke nogle (bevidste) dogmer som baggrund for vores film-selektion i vores bestyrelse, derfor håber vi at mange vil have lyst til at være med til at lave programmet for forårs semestret 2013.

Vi benytter os af universitetets projektor og højttalere, og viser filmene på dvd, derfor kan vi garantere en god audiovisuel kvalitet. Vi mener derfor at være et godt alternativ til din pc-skærm og måske endda til din eventuelle fladskærm!

Filmene vises klokken 18 i bygning 1467, lokale 130. Fri entrè!

Ønsker du at blive tilmeldt mailinglisten eller blive medlem af bestyrelsen så skriv til: danielenevoldsen@gmail.com

Du kan også finde os på facebook: "den filosofiske filmklub ELITEN"

Venlig Hilsen

ELITEN

FILOSOFISK STUDENTERKOLLOKVIUM (FSK)

Semestre kommer og går – Filosofisk Studenterkollokvium består. Det har vi gjort siden 2001, og det planlægger vi at gøre, så længe lysten og viljen til interessante og (efter)tankevækkende studenteroplæg stadig huserer blandt fagets lysende hoveder.

For dét er netop, hvad FSK er: en studenteroplægsforening, der hver fredag bruger et par timer på at høre, hvad de studerende får tid til selv at tænke mellem alskens forelæsninger og instruktorerundervisning. Her kan du udfordre dit mod til at benytte dig af din egen forstand foran et veloplagt publikum.

I efterårssemestret 2012 har vi bl.a. hørt om Hegels kritik af Kants antinomier, Kierkegaard og The Game, computerspils ikke-så-voldelige effekter, forestillingen om moralsk fremskridt hos utilitaristerne og deontologerne og endelig Adornos kritik af kulturindustrien. Det har været ikke så lidt, vi har været igennem, og vi håber, at der fortsat vil være et overflødighedshorn af oplægsholdere til vores forening. Hvis du derfor har lyst til

at holde et oplæg á 45 minutter, så kontakt os gerne via filosofiskstuderterkollokvium@gmail.com eller på vores Facebookside.

Filosofisk Studenterkollokvium mødes hver fredag fra 14-16 i bygning 1453, lokale 121.

Vores bedste hilsner fra bestyrelsen
Rasmus Glud Madsen, Alexander Heape og Andreas Vinther Jensen

FILOSOFISK ERNÆRING

Af Kasper Vestrup

Hvad skal jeg spise i aften? Det er nok et spørgsmål som vi alle sammen mindst tænker en gang hver dag. Maden har en dominerende rolle i alle menneskers liv, det er endda en så vigtig en begivenhed, at hele ens skema bliver tilrettelagt efter hvorledes det forholder sig til sine daglige måltider. Men hvad skal en sultende filosof spise? Og er der retningslinjer for menneskets kost i filosofien?

Jeg vil i denne tekst prøve at give mit bud på hvad den stræbende filosof skal spise for at give sig selv den bedst mulige chance for at filosofere og generelt bare ”menneske” godt. Det vil jeg gøre ved at fremlægge 2 sengræske filosofiske retninger og se hvad deres mening var, om madens rolle i menneskets liv og derefter komme med mit bud på hvilke opskrifter der passer til de forskellige filosoffer.

De 2 græske retninger jeg vil bearbejde i teksten er ”epikuræismen” og ”stoicismen”. Jeg vil starte med at belyse epikuræismen.

Epikur grundlagde sin skole ”Haven” i Athen i perioden efter Aristoteles’ død. Epikurs etik er bygget op omkring hedonisme, i det han ser ”pleasure” som det ultimative gode for mennesket og ”pain” som det ultimative dårlige. Dog er det ikke hedonisme i den forstand vi ser på det i dag. Når man tænker på en hedonist har man for vane at tænke på en person der kun tænker på lykkemaksimering. Mit billede af en hedonist, er en mand som ligger henslæbt på sofaen, mens han spiser en stor skål druer og en dame i bikini står og vifter over ham med et palmeblad. Dette er ikke hvad Epikur havde i tankerne, Epikur vil pointere at når manden er færdig med at spise sine druer og damen har fundet en mand med lidt større ambitioner i livet, så vil den ”pain” som manden føler ved sit tab af ”pleasure”, være meget større end det ”pleasure” han fik i forvejen. Man kan kalde Epikur for en form for negativ hedonist, da hans mål ikke er maksimering af ”pleasure”, men formindskelse af ”pain”. Mennesket skal vænne sig til at leve af det allermest basis for at opretholde

kroppen, da luksus hurtigt leder til trang efter mere luksus hvilket i sidste ende leder til ”pain”. Formålet med at opretholde kroppen er så man kan opnå åndelig ”pleasure” (hvilket er den allerhøjeste form for ”pleasure”!). Mennesket er også et dydigt væsen, og den vigtigste af alle menneskets dyder er ”Prudence”, for som han siger:

”Prudence teaches us how impossible it is to live pleasantly without living wisely, virtuously, and justly, just as we cannot live wisely, virtuously, and justly without living pleasantly. For the virtues arise naturally with the pleasant life”

Så får at mennesket skal kunne leve på en god og dydig måde, bliver det nød til at leve et behageligt liv, og vice versa. Mennesket er derfor nødt til at fjerne alle former for ”pain” i deres hverdag, ved at minimere mængden af luksus og distraktioner fra ens åndelige søgen efter sjælelig ”pleasure”.

Den stoiske lære opstod nogenlunde samme tid som Epikur, grundlagt af Zeno af Citium. Jeg vil dog i min læsning fokusere på teksterne skrevet af den tredje leder af den stoiske skole Chrysippus. Chrysippus beskriver det ultimative mål for menneskelig eksistens er at være

”lykkelig”. Hans definition af det at være lykkelig er ”The smooth-flowing of life”, den ultimative måde mennesket kan opnå dette er at leve i overensstemmelse med naturen, ment på den måde at mennesket skal leve i overensstemmelse med menneskets natur. Og det ligger i menneskets natur at leve i overensstemmelse med fornuften, og en mand der lever i overensstemmelse til fornuften vil selvfølgelig konkludere at man skal leve dydigt, ifølge Chrysippus, men ikke kun leve dydigt men også have viden om hvad det vil sige at leve dydigt eller udydigt.

For Chrysippus der er det dydigt det som stemmer overens med menneskets fornuft, og derfor også deres natur. Mennesket har fra natur en selvopretholdelses drift, hvilket vil sige at alt der kan spores tilbage til at være til gode for menneskets selvopretholdelse, ser Chrysippus som godt. Han sporer retfærdighed, visdom, mod og selvkontrol tilbage til selvopretholdelsen og kalder dem for dydige ting.

Chrysippus gør op med Epikuræismen ved at beskrive ”pleasure” som noget udydigt. Han pointerer at kun dyr og børn opsøger ”pleasure” da de tror det er hvad der er bedst for

deres selvopretholdelse, men voksne mænd ved at det er fornuften! Dog har Chrysippus den samme pointe som Epikur, i det han mener at hvis man bare søger mere og mere ”pleasure” kommer man til et punkt hvor ens forventninger er skruet så højt op at de ikke kan indfries og man bliver ulykkelig af den grund. Som sagt er selvkontrol en stoisk dyd, også ment på den måde at man kontrollere sine forventninger til livet så man ikke stille urealistiske krav til ens tilværelse.

Epikuristisk madopskrift

Nu vil jeg så prøve at tage nogle af de ting, jeg er kommet frem til og finde ud af hvad filosofen skal spise. Epikur beskrev jo, hvordan mennesket burde leve af ”the bare essentials”. Det siges at de studerende (og Epikur) i ”Haven” levede af brød, ris og vand. I alt respekt for Epikur vil jeg nu sige at et menneske har brug for lidt mere end bare kulhydrater og vand for at kunne fungere ordentligt. Jeg har derfor fundet den her opskrift, og jeg vil ud fra hver ingrediens forklare hvorfor:

Marokkansk Fiskecouscous

Ingredienser (2 personer)

150 g couscous (kulhydrater, vigtigt for at have energi til at læse filosofi)

Olivenolie (Vegetabilsk fedtstof og e-vitamin, vigtigt for at opretholde menneskets immunsystem)
2 citroner (c-vitamin)
2 fed hvidløg (Styrker immunsystemet)
1 rød chili (Forbedre forbrændingen)
1 bundt frisk basilikum (b-vitamin)
Salt (vigtigt for mennesket at få salt og Peber (forbedre forbrændingen)
2 lyse fiskefileter, sådan ca 150 g. (fiskeolier er godt for hjernen og er fisk er fyldt med protein)
200 g rå, pillede rejer
1 dåse, hakkede tomater (fyldt med immunstyrkende karotener)
100 g ærter og grønne bønner (a- og c-vitaminer)

Fremgangsmåde:

-Hæld couscousen i en varmekfast skål, hæld 2 spsk olivenolie ved. Skær 1 af citronerne over og hæld saften i sammen med et drys salt og peber. Hæld så meget kogende vand ved, at det netop dækker grynen. Læg et låg over skålen og lad det trække i 10 min
-Opvarm en stor stegepande ved jævn varme. Pil hvidløgene og skær dem og chilien i tynde ringe. Hak basilikummen groft
-Hæld et skvæt olie i panden, og tilsæt hvidløget, chilien og basilikummen

- Læg fiskefileterne og rejerne på panden
- Tilsæt tomaterne og ærter/bønner
- Pres den sidste citron over retten og tilsæt et drys salt og peber
- Bring saucen i kog og lad det simre i ca 8 min, til fileterne er gennemstegte.
- Smag retten til med salt og peber

Spis retten ovenpå couscousen og nyd at kroppen for al den ernæring den skal have, uden at du nyde det for meget! (det er i det mindste ikke brød og ris!)

Note: Hvis du ikke er hardcore epikurianer kan du krydre retten med 1 tsk spidskommen og en ½ tsk kanel (men det bliver hurtigt luksus!)

Stoisk madopskrift

Stoikerne havde jo ikke rigtig nogen egentlige restriktioner, de advarede bare imod at spise alt for luksuriøst, da man hurtig skruer forventningerne for højt op, og til sidst kan man ikke spise som man gerne vil spise hver aften (Studerende der lever på et budget ved dette er rigtigt).

Dog ved man at Chrysippus' yndlings ret var linsesuppe, og det passer vel meget godt i forhold til præmissen om manglende luksus...

Linsesuppe

Ingredienser

- 300 g linser
- 7 dl vand
- i dåse hakkede tomater
- 1 gulerod
- 2 porrer
- 200 g hvidkål
- 2 fed hvidløg
- 1 tsk salvie
- 1 tsk oregano
- salt og peber

Fremgangsmåde

- Kog linserne i vandet i ca 20 min.
- Tilsæt de hakkede tomater.
- Skræl guleroden og skær den i tern, skær porrerne i tynde skiver og snit kålen fint. Hak hvidløget.
- Tilsæt grøntsagerne og krydderierne
- Kog suppen ved svag varme, til linserne koger ud, og grøntsagerne er møre. Sådan cirka 10 min.
- Spis suppen med noget brød til og filosofer over menneskets natur.

Bonus opskrift i Sextus Empiricus' ånd

- Køb Honning
- Put det i øjet

POLEMIKKEN

Af Hans Erichsen og Jan Hoffmann

En pludselig (ξαφνικά) væren-kunnenstilføjelse

Man slæber sig selv udenfor og tager på indkøbstur, der involverer erhvervelse af ny beklædning – den nedre af slagsen, med andre ord: benklæder. Da man ikke selv kan orientere sig meningsfuldt i dette rum, bliver man taget i hånden af en nydelig ungpige, der besidder viden om kroppens finurlige udformninger i beklædningsgenstandenes målestok. Ungpigen udfordrer undertegnedes stædige insisteren på den vante benklædestørrelse med sit forbandet charmerende blik, og i fællesskab bliver hun og jeg enige om, at jeg for en stund, må forsøge mig med en strammere tilværelse. Herefter forlader vi hinanden, og jeg går ind i det ensomme afluk, for at skifte tilbage til den oprindelige påklædning. Da jeg vender tilbage fra den spejlende ensomhed, er ungpigen ikke længere en ungpige, men en kæk knægt (ηλίθιος) med hårdt hår og flerfarvede nøgler dinglende om halsen. Jeg rammes af en fortørnet fortvivelse og bitterhed, da jeg bevæger mig hen mod den elektroniske betalingsmaskine, for at blive benklæderne berettiget. Øjeblikket hvor jeg putter posen

på den grønne knap, synes Karl-smart, at det er på sin plads med en lille afsluttende bemærkning inden vi skilles: ”Nå, så ka’ du lidt igen, hva’!?” Jeg bliver en lille smule forvirret og svarer uden videre eftertanke med noget, der egentlig ikke kan karakteriseres som tale, men snarere en uvidenhedens brummen: ”Jah, det. Eller. Jeg ved nu ikke...” I tanken er det nærmere en gennemgribende undren, for – undskyld mig sproget – hvad fanden er det egentlig jeg kan lidt igen? En kunnen jeg kunne før, men ikke helt, og dog kunne jeg, men i begrænset forstand, og nu kan jeg så igen – lidt, men ikke meget!?

HE

Polemik nummer 2

Så er det hverken værre eller bedre, end at man en trist gråvejrsdag er på shoppingtur. Man har i en længere periode haft på sinde at anskaffe sig en paraply, og dagen er endelig kommet, hvor den skal i hus. Man trasker ind i den første den bedste tøjbutik, og spørger: ”Sælger De paraplyer?”. Man regner med at få et høfligt: ”Ja, selvfølgelig, denne vej, nu skal jeg vise Dem vores lille, men udmærkede sortiment.” Men nej ikke denne dag: her bliver ens

høflige og simple forespørgsel mødt med et grin og et nedladende: ”Nej, men hvad skal du også bruge sådan en til, det regner jo ikke!”, hvorefter ekspedienten slår en hånlig latter op: ”Der fik jeg dig, usling!”. Men hvad er det for en tåbelig idé denne mandsling af en ekspedient har fundet på? At man kun køber paraplyer når det regner! Formålet med en paraply er jo at have den, når det BEGYNDER at regne. Hvis man først jager ud for at købe en paraply når det regner, så er alt tabt.

JH

Da det blev in at være konsistent

Oder wie man mit Streichhölzern philosophieren.

Vor tids analytiske filosoffer vimser rundt i gadedrengeløb og kaster kvælende sædekorn omkring dem.

Naivt tror de, at de redder ånden ved at plante deres semantiske træer. Uvidende er de dog, om at træernes rødder kvæler, slår ånden ihjel og lader den upåagtet ånde ud. Lad os derfor rive grenene af træerne – de lukkede såvel som de åbne: Lad os fælde dem, rive dem op med rødderne og tænde det heraklitianske bål. Så lad os filosofere med tændstikkerne – og benzinen!

HE

NOGET OM HELTE

Af Christian Lindskov Wolsing

Helte har mangfoldige skikkelser. Vi kender alle til *superhelte*, som ser ud til at have fået en renæssance på det store lærred i de seneste par år. Når vi tænder tv'et, er der god sandsynlighed for, at det program, der sendes, handler om *hverdagens helte*: helikopterflyvende læger, politifolk på patrulje eller andre, der på en eller anden vis giver os en sikkerhed for, at samfundet hænger sammen, og der er nogen, som pas-

ser på os. Også udsendte soldater er helte, uanset retmæssigheden af den krig, de deltager i og næsten uanset, hvem man spørger.

Men hvad er en helt så? Ofte siges en helt eller heltegerning at være en, *der gør en forskel*, men hvad betyder så det? Kendetegnet ved de fleste helte er, at de beskytter den menige borger mod vold og uretfærdighed af en eller anden art. Her er der et sammenfald mellem superhelte og hverdagens helte. Men samti-

dig er mange helte jo også en slags selvtægtsmænd, vigilantes, som selv udøver vold. Lad os derfor, med udgangspunkt i Žižeks tre voldsbegreber, opdele (super)helte i tre kategorier.

Batman eller The Subject Supposed to Protect Our Way of Life

I den første kategori finder vi store helte som Batman, Spiderman og Iron Man, som de er portrætteret i nyere film. Fælles for dem er, at de alle i Kierkegaards forstand er etikere. De beskytter borgerne mod det, man med Žižeks ord, kan kalde *subjektiv vold*: "[...] that violence, which is enacted by social agents, evil individuals, disciplined repressive apparatuses, fanatical crowds."¹

Der er en ikke uvæsentlig forskel på, hvilken slags skurk, der portrætteres i de tre ovennævnte eksempler. Hvor der for Spidermans og Iron Mans vedkommende oftest er tale om en skurk af overnaturlig karakter, eller en ond mand udstyret med noget dødbringende sci-fiteknologi, er volden i (Christopher Nolans) Batmans tilfælde oftest eksekveret af almindelige dødelige som et produkt af en storby med social ulighed og en forfalden moral. Man kunne ved første øjekast

tilskrive det en slags mytificering af volden hos instruktørerne af Spiderman og Iron Man, og fremhæve Nolan som den, der forsøger at sige tingene, som de er, men jeg vil dog påstå, at sandheden om Batman undslipper ham fuldstændigt. Lad os se på, hvilken slags helt, vi bliver præsenteret for i Nolans *Dark Knight* trilogi.

Batman bekæmper den vold, der udøves af en moralsk agent mod en anden, og vi ved alle hvorfor: I en af de første scener af *Batman Begins* ser vi, hvordan den unge Bruce Waynes forældre bliver myrdet for øjnene af ham, og hele hans voksne liv bliver en lang kamp om at få hævn over den ondskab, der slog hans forældre ihjel, hvilket jo også lykkes for ham i slutningen af *The Dark Knight Rises*: "Kort sagt: Batman redder verdensordenen, genopstår uskadt og bevæger sig videre med et normalt liv, mens en anden overtager hans rolle med at forsvare systemet."²

At dét er muligt, er det store problem ved Nolans Batmanfilm, og sikkert et produkt af Hollywoods ideologimaskine. Filmene kredser om et retfærdighedsbegreb svarende til en form for harmoni, som Rachel Dawes siger i den

første film, og Bruce Wayne i den sidste, og den subjektive vold, forårsaget af en fordærget moral blandt borgerne, ses som roden til denne disharmoni.

Dette, kombineret med billedet af superhelte som en Average Joe, der, gennem en hård kamp mod sine ”indre dæmoner”, formår at træde til, hvor der er brug for ham, og gøre en forskel, opsummerer egentligt meget godt, hvad alle nyere superheltefilm handler om. De har kun øje for den subjektive vold, men ignorerer den *objektive vold*, som ikke kan reduceres til enkelte individers handlinger, men er en del af det ”harmoniske” system og den symbolske orden.³

Biografgængereren går altså hjem med et indtryk af, at det hele nok skal gå, hvis bare der er nogle

hverdagens helte til at beskytte os og den symbolske orden, vi er en del af, og som der i øvrigt ikke er noget galt med. Måske er denne måde, vi skal forstå Žižek, når han siger, at ”The Dark Knight Rising, viser endnu engang, hvor knivskarpt Hollywood er i stand til at indfange vores tidsalders ideologiske dilemmaer.”⁴ Hollywood giver os ikke værktøjer til at afsløre ideologi, at kejseren ikke har noget tøj på – Hollywood leverer ideologi: ”Doesn’t it [this focus on subjective violence] desperately try to distract our attention from the true locus of trouble, by obliterating from view other forms of violence and thus actively participating in them?”⁵

The Comedian og sandheden om Batman

Hvis Batman er tesen om den sande superhelt, som ”gør en forskel”, så

må The Comedian fra Alan Moores *Watchmen* være anti-tesen. Her har vi en æstetiker, som har viet sit liv til at afsløre den løgn, som Batmans tanke om et ”harmonisk samfund” er funderet på, og som spidsborgerne i Gotham lever i. Dr. Manhattan, Watchmens nærmest omnipotente, men apatiske helt, giver en meget præcis definition af ham:

”It’s March. I’m in Saigon, being reintroduced to Edward Blake, The Comedian. He works mostly for the government now. I suppose I do, too. Blake is interesting. I have never met anyone so deliberately amoral. He suits the climate here: the madness, the pointless butchery... As I come to understand Vietnam and what it implies about the human condition, I also realize that few humans will permit themselves such an understanding. Blake’s indifferent. He understands perfectly... ...and he doesn’t care.”⁶

Istedet for, som Batman, udelukkende at fokusere på den subjektive vold og dermed undertrykke dens objektive modpart, gør han sig selv til et redskab for den Anden. Når Dr. Manhattan siger, at han er gennemført amoralsk, så er det fordi, der er en amoralsk kerne i systemet, som han bringer frem i

lyset. Han illustrerer det meget godt selv, da han under nedskydningen af demonstranter i New Yorks gader svarer The Nite Owl på, hvad der er sket med Den Amerikanske Drøm: ”It came true. You’re lookin’ at it. Now C’mon... Let’s really put these jokers through some changes.”⁷

Det giver os også et hint til at forstå, hvorfor Blake brød sammen i fortvivlelse, da han fandt ud af Ozymandias’ plan om at ”dræbe millioner for at redde milliarder [fra atomkrig]”: Han forstod med det samme, at denne voldshandling blot var endnu en form for objektiv vold, et biopolitisk tiltag, designet til at redde menneskeliv og lade systemet forblive intakt, men på en skala, han ikke var i stand til at mimere.

V

Nu da Edward Blake har afsløret ideologien bag Bruce Wayne, mangler vi blot syntesen eller ophævnningen af de to helte og de to former for vold. Helten finder vi i Alan Moores *V For Vendetta*, og voldsbegrebet finder Žižek hos Walter Benjamin: ”It is a decision (to kill, to risk or to lose one’s life) made in absolute solitude, with no cover in the big Other. [...] When those out-

VERY WELL. SO YOU STAND REVEALED AT LAST. YOU ARE NO LONGER MY JUSTICE. YOU ARE HIS JUSTICE. NOW, YOU HAVE BEDDED ANOTHER.

WELL, WHO CAN PLAY AT THAT GAME!

"SHE! CHUCK! SHE WHO IS SHE, Y? WHAT IS HER NAME?"

HER NAME IS ANNECHY! AND SHE HAS TAUGHT ME MORE AS A MISTRESS THAN YOU EVER DID!

SHE HAS TAUGHT ME THAT JUSTICE IS MEANINGLESS WITHOUT FREEDOM. SHE IS HONEST. SHE MAKES NO PROMISES AND BREAKS NONE. UNLIKE YOU, SEZSEL.

I USED TO WONDER WHY YOU COULD NEVER LOOK ME IN THE EYE. NOW I KNOW.

SO GOODBYE, DEAR LADY. I WOULD BE SADDENED BY OUR PARTING. EVEN NOW, SHE SAYS THAT YOU ARE NO LONGER THE WOMAN THAT I ONCE LOVED.

HERE IS A FINAL GIFT. I LEAVE IT AT YOUR FEET.

THE FLAMES OF FREEDOM. HOW LOVELY. HOW JUST. AH, MY PRECIOUS ANNECHY...

"O BEAUTY 'TIL NOW I NEVER KNEW THEE."

side the structured social field strike "blindly," demanding and enacting immediate justice/vengeance, this is divine violence."⁸

Er dette ikke en præcis definition af, hvad der foregår i *V For Vendetta*? På den ene side er V's oprør udtryk for en beslutning truffet i absolut ensomhed uden den Anden til at verificere dens moralitet. På den anden side befinder V sig udenfor den symbolske orden, han er selv et offer for den objektive vold, og reagerer ved at nedbryde det system, volden er en del af.

1 Slavoj Žižek, *Violence: Six Sideways Reflections*, Picador 2008, s. 10.

2 Slavoj Žižek, *Proletariatets Diktatur i Gotham City*, Information 17/08/2012, <http://www.information.dk/308429>

3 Žižek 2008, s. 2 og 13.

4 Žižek 2012.

5 Žižek 2008, s. 10.

6 Alan Moore og Dave Gibbons, *Watchmen IV*, DC Comics 2007, s. 19.

7 Alan Moore og Dave Gibbons, *Watchmen II*, DC Comics 2007, s. 18.

8 Žižek 2008, s. 202.

KEND DIT INSTITUT

JEG TRIVES I KAOS - Interview med Henning Høgh Laursen om filosofi, teknologi og tværfaglighed

Af Andrea Winther Jensen

Det er ingen hemmelighed, at bachelordelen af vores uddannelse er stærkt præget af den forelæsningsbaserede undervisningsform. Den har sine stærke sider, men kan ikke ligefrem prale af, at skabe et stærkt forhold mellem studerende og undervisere. De ansatte sidder på deres kontorer, vi studerende sidder i vores studenterrum, og det er sjældent de to grupper taler sammen ud over i vejledningssammenhæng.

Men hvorfor skal det være sådan? Vi er trods alt samlede her i bygningen af én grund: Vi har en kærlighed til filosofien som fag – vi burde ikke opføre os som to fremmede, adskilte kulturer. Derfor introducerer vi i dette nummer af DOXA et nyt indslag i segmentet ”Kend dit institut”, hvor vi går tæt på en ansat.

Onsdag formiddag mødte jeg Henning Høgh Laursen på hans kontor

på det, der engang var Institut for Filosofi og Idéhistorie. Her kom vi ind på en snak om hans forhold til filosofi, arkæologi, deres forhold til hinanden og tværfaglighed i det hele taget.

***

Andreas: *Henning, de fleste studerende kender dig fra undervisningen i Videnskabs-teori og –filosofi og Studium generale. Desuden er det ikke usædvanligt at google sine undervisere, og de første par resultater afslører, at du også har beskæftiget dig med middelalderfilosofi – bl.a. kommer der en artikel frem på Kristelig Dagblad om Aquinas. Vil du sige, at videnskabs- og middelalderfilosofien er dine to primære forskningsinteresser?*

Henning: Jeg har to hovedinteresser, og der er selvfølgelig en masse tråde derimellem. Den første er middelalderens og renæssancens kultur/filosofi/idéhistorie, og her har jeg publiceret mest. Den anden er overgangen fra en periode, hvor man har den menneskelige tænkning som paradigme for, hvordan man opnår viden til en periode, hvor man har en videnskab som paradigme for viden. I dag foregår videnskaben relativt uafhængigt af den menneskelige kognition; den foregår via computersimulationer og databeregninger. Den menneskelige kognition er ikke afkoblet fra videnskaben, men står i et helt andet forhold til den. Viden skal måske ikke længere forstås som en hjerne, der forsøger at erkende verden, men som vores intervenserende manipulation via det videnskabelige laboratorium.

Et andet emne, jeg arbejder med er en bredere forståelse af det, man kalder materiel kultur: hvordan den menneskelige tænkning bliver kontekstualiseret. Er der forskel på, hvordan man tænker, når man sidder med en blyant og når man sidder med en computer? Ja! Mit store projekt er kort sagt at få kortlagt relationerne mellem den menneskelige kognition og materialiteten – det er alt fra højteknologiske redskaber som computere og CERN's laboratoriestyr til lavteknologisk udstyr som flintredskaber. Og hvordan anskaffer man sig overhovedet viden inden for alle forskellige områder? Hvordan spiller rum og tid ind? En elementær fænomenologisk pointe er, at alt, hvad mennesker er i og færdes i har indflydelse på vores måde at forstå, og det er blevet udfoldet i psykologien og mange andre områder de sidste 20-30 år, men er blevet overset i filosofien.

A: Nu nævner du selv, at det er en elementær fænomenologisk pointe. Fænomenologien har en 100-årig tradition bag sig, og jeg kan se du har en bog af Bruno Latour [fransk postfænomenologisk sociolog og antropolog] til at ligge på dit skrivebord. Har postfænomenologien ikke beskæftiget sig med forholdet mellem menneskelig kognition og teknologi?

H: I mit store projekt er videnskaben en del af det, men også kun en del. Jeg har arbejdet lige så meget med alle mulige andre dele, men det slog mig, da jeg forsøgte at få det grundlæggende ontologisk/metafysiske fundament på plads, at filosofien faktisk aldrig har beskæftiget sig med ting. Filosofi har kun beskæftiget sig med materialitet, hvilket er noget helt andet. Ting er stolen, man sidder på, blyanten man skiver med, computermusen, man navigerer med. Aristoteles arbejdede med ting, men så forsvandt begrebet og blev til substanstænkning. Nietzsche tager det op, men forstår ikke ret meget. Kant har nogle rigtig gode måder at arbejde med de nødvendige forudsætninger i kognitionen, men kobler det til matematikken, hvor jeg hellere vil koble det til en fænomenologisk grunderfar- ing. Hvor han bruger kategorierne, holder jeg mere af f.eks. Marc Johnson, der taler om en kroppens elementære fænomenologiske måde at være i verden på.

A: Nu taler du om kropslig varen, fænomenologi og tingsbegrebet. Hvad med filosoffer som Heidegger eller Merleau-Ponty. Har de også misset begreberne om ting og krop?

H: Nej, de har fat i utroligt meget.

Der er bare én ting de ikke har fattet ret meget af, og det er teknologi. Heidegger har sin notoriske teknologifobi, og Merleau-Ponty er stort set indifferent over for teknologi, og betragter den ikke som en kognitions måde. Jeg vil gå videre og i stedet for at se teknologien som noget mellem os og verden – og som hos Heidegger sondre mellem den autentiske/inautentiske (vorhanden/zuhandenheit) måde at forholde sig til teknologi på – foreslå, at der er ufatteligt mange andre måder at omgås teknologien. I nogle situationer er den blokerende, i andre er den transparent, men i langt de fleste tilfælde er den noget imellem. Tag for eksempel termometret: Hvis man kommer til sin chef og siger, man har feber og ikke kan give sin temperatur, men blot give en beskrivelse af varmen, så bliver man fyret. Når man omgås en computer, er man nødt til – med Ihdes begreb – at forstå den som alteritet, som noget man må interagere med, en quasi-anden.

Min pointe i forhold til Heidegger er, at vi opnår viden og erkendelse i forhold til og via teknologi. Det er umuligt for mig at forestille mig et menneske, der får viden om noget som helst uden medieret gennem

krop, teknologi, rum osv.

A: Tror du, det ville være en tanke, Heidegger ville abonnere på, hvis han levede i dag?

H: Jeg tror ikke, Heidegger ville kunne slippe uden om sin fundamentalontologi eller sin teknologiskepsis. Der er mennesker nok, der er teknologiskeptiske: Stort set alle konspirationsteorier fokuserer på en immanent kritik af teknologien, lige fra månevandringen til CERN's sorte hul.

A: Forfatteren Don DeLillo skrev i december 2001, kort efter terrorangrebene på World Trade Center, et essay i Harper's Magazine om, at terroristernes motiv var en art teknologiforskrækkelse. De brugte moderne teknologi – fly – til at angribe et symbol på moderne vestlig teknologi imod amerikanerne selv for at vise, at teknologien er en destruktiv kraft.

H: Ja, samtidig med, at de bruger den mest avancerede teknologi som mobiltelefoner osv. til at få pointen igennem. Det er det forbløffende og fascinerende ved teknologien. Jeg vil hellere følge Edgerton i *The Shock of the Old*, og tale om materielle ting snarere end teknologi og artefakter, fordi det hvirvler os ind i en helt masse andet. Det

tillader mig også at tale om bogen – *codex* –, som man gjorde i begyndelsen af det første årtusinde, og som med udbredelsen af et specielt teknisk latin som *lingua franca* i høj grad blev set som en teknologisk opfindelse af enorme dimensioner.

A: Du har talt meget om materiel kultur. Jeg ved, at det er et begreb, der bliver brugt meget på fagene historie og arkæologi. Mange studerende har studset over, at du ofte brugte arkæologien som et eksempel på en videnskab med en metode og praksis, der tjener til at vise basale videnskabsfilosofiske pointer. Du virker i det hele taget til at have godt styr på fagjargonen hos arkæologerne. Har du selv universitetserfaring med faget?

H: Ud over, at arkæologi altid har været en hobby, så indgik vi i starten af 00'erne en aftale på filosofi og idéhistorie med Institut for Arkæologi, Antropologi og Lingvistik, om at filosofi skulle levere deres undervisning i videnskabsteori. Jeg har altid set studium generale som et redskab til kritisk bevidsthed om fagets grundlæggende måde at være videnskab på. Derfor blev jeg nødt til at sætte mig teoretisk og praktisk ind i de sidste 20-30 års væsentlige diskussioner inden for arkæologifaget. Jeg kunne øjeblikkeligt genkende nogle teorier, jeg kendte fra

filosofi. Der var Popper, Kuhn, Hempel og alle mulige socialkonstruktivister, som alle i eklektisk og fortyndet forstand bliver positioneret inden for arkæologien. Hele arbejdet med at designe et teorikursus for arkæologerne er for mig at se en nøgle til at forstå, hvordan arkæologer forstår sig selv: Hvad er kriterierne for, at noget er et sandt udsagn for arkæologerne?

Der findes tre arkæologifag: Klassisk, forhistorisk og middelalder, og de har forskellige faglige traditioner og teoridannelser. Det eneste, de har til fælles er, at de nogle gange graver i jorden. Klassisk arkæologi er et kulturteoretisk fag, der bygger på æstetisk kategorisering. Middelalderarkæologi er også kulturteoretisk, men er langt hen ad vejen en materiel sidegren til historiefaget. Forhistorisk arkæologi har i princippet ingen skriftlige kilder, men arbejder med naturvidenskabelige metoder. Derfor er arkæologien interessant; den rummer det humanvidenskabelige, det socialvidenskabelige og det naturvidenskabelige i sig.

Men hvad så, når to metoder modsig hinanden? Når de skriftlige kilder siger ét, men de naturvidenskabelige siger noget helt andet, hvad sker der så? Visse unge

forhistoriske arkæologer har våde drømme om en ren naturvidenskabelig arkæologi, men de fleste afviser det som positivistisk blænderværk at tro på en sådan.

A: I din studium generale-undervisning har du taget filosofien med over til arkæologien, men har du ikke også taget arkæologien med over til filosofien i din undervisning her? Er der tale om en interdisciplinær øvelse?

H: Klart. Jeg kan ikke læse Platon i dag uden at tage de sidste 50 års udgravninger med i betragtningen. Gorgias-dialogen falder først på plads, når man kender til Athens geografiske opbyggelse. Der er agora som medierne mellem det sakrale og det politiske. Taler de om agora på samme måde, som vi forstår medieverdenen som agora? Det har jeg arbejdet med i et biprojekt om politikens rum. Politikens rum kan være alt fra en forelæsningsaal til et laboratorium til en kirke og vores byrum.

A: Her får du helt klart noget konstruktivt ud af tværfagligheden. Men mener du, at vi slet ikke har set nok til den endnu, eller burde vi stadig fokusere på en vis kernefaglighed? Er der en trussel mod de enkelte fagligheder med den nye universitetsstruktur? Jeg ved, at mange

filosofistuderende har en tendens til at være bange for at bevæge sig uden for deres kernefaglighed.

H: Hvis man kigger på filosofiens metahistorie, vil man se, at filosofien altid oscillerer frem og tilbage, for at bruge et teknologisk udtryk, mellem på den ene side altid at være en sagvidenskab og en form for metavidenskab. Filosofien har sådan set aldrig haft en kernefaglighed, ud over, at det er den spørgen, der er tilovers, når alle spørgsmål er blevet besvaret. Filosofien har metoder og en historie, men den har ikke én metode, der er kernen. Filosofien skal udfordres og sige noget om den verden, den lever i, ellers er den uinteressant.

Det er efter min mening pinligt fagligt indsnævret at være med i et rent filosofisk forskningsprogram. Jeg har selvfølgelig en forskningssenhed, jeg er med i her på filosofi, Menneske, Ånd og Tænkning og Forskningssenhed for Europæisk Middelalder. Forskningsgruppen Kulturelle Dynamikker er min primære enhed, som jeg regner med at arbejde tværfagligt med de næste to til tre år.

Jeg synes, jeg kan bruge min tid bedre end at forske i filosofi. Jeg

kan f.eks. bruge min filosofiske baggrund til at forske. Hvordan vi kommer i nærheden af at tale om klimaproblemer, er et spørgsmål, som jeg arbejder videre på efter Latour og Pickering. Vi skal bruge filosofien, ikke diskutere, hvad den er. Jeg trives fint i kaos. Kernefagligheden – for så vidt den findes – skal nok klare sig gennem tværfagligheden.

A: Har du en sidste kommentar til, hvilke problemer filosofien på Aarhus Universitet og i Norden generelt har brug for at arbejde på i fremtiden? Du taler med varme ord for tværfagligheden – er det den, vi skal fokusere på fremadrettet, eller er der andre problemer, filosofien specielt skal holde sig for øje?

H: Det skulle være, at filosofien besinder sig på den verden og den tid, som den altid er i, og reflekterer over, hvad der sker. Den skal forsøge at komme med nogle kvalificerede bud på, hvad det er for nogle ideer, der ligger bag vores hverdag. Er det Levinas, der er inspirationen til Facebook? Hvad sker der med den teknologiske verden, vi lever i? Vi har en stigende grad af teknologisk integration samtidig med en stigende grad af isolation på andre områder. Læg mærke til, hvor mange mennesker der går

rundt og er fuldstændig fokuseret på deres sms'er og iPads, og hvor få mennesker, der går ind i hinanden. Måske er den nye mutation, at vi på en eller anden måde har udviklet en slags Peter Parker edderkoppesans, hvor vi kan gå uden om enhver forhindring uden at misse et eneste bogstav.

Noget, der virkelig interesserer mig for tiden, er sammenligningen mellem Facebook, Anonymous, ATTAC og Occupy-bevægelsen og det, de står i opposition til: et hierarkisk magtforhold. Men samtidigt kan man se, at de er i stand til at manifestere en ekstrem form for magt. Kan vi bruge Foucault eller Habermas til at analysere sådanne ikke-hierarkiske opbyggede organisationer, som kun er opbygget med en form for franchise-organisation, hvor hvem som helst kan antage identiteten?

Vi har nogle teknologier, der blander sig sammen med nogle sociale, politiske, endda eksistentielle relationer. Hvad bliver konsekvenserne? Filosofien skal kaste sig ind i det, og komme med nogle bud på teoretiske fundament og en konsistent terminologi, for Anonymous, Facebook og Occupy er fucking ligeglade med, om deres

vokabularium er begrebsligt konsistent. Filosofien bør være intervenserende substantielt eller være substantiel intervention.

4

DOXA ØNSKER
GOD JUL!

BAGSIDENS BAGSIDE

